

Bohoslužby v Javorníku 9.května 2021

J 15,9-17

Milé sestry, milí bratři, vzpomínáte na nějakou svou školní lásku? Pravda, je to něco, co bývá hodně vzdálené a často překryté pozdějšími vztahy. A takové to chvění srdce, zapalující se lýtká poněkud zapadá jako něco, co bylo sice hezké, ale plné nezralosti, nezkušenosti, zkrátka plné dětských ideálů a věcí s tím spojených. Více vážnosti mají až ty vztahy pozdější, kdy jsme věkem dospělejší a vše v našem životě už považujeme za dokonalejší. Krůček po krůčku zrajeme a stoupáme po pomyslném schodišti dokonalosti. Proto si říkáme, ach ty školní lásky, jsou spíše jen zamilovaností, omámením, které spíš plete hlavu, přináší pokles průměru na vysvědčení a časem prostě přejde. A má to daleko k tomu, co nás potkává později, když už přeci nejde jen o nějaké pomatení, ale hluboký cit. Ten potom přibližujeme i lásce, o které mluví Bible. Ale má taková láska nutně souvislost s dospělostí, s přibývajícími léty?

Evangelista Jan mluví o lásce hodně. Někdy se v tom až člověk může ztrácet. O to víc je ale nucen nad tím vším přemýšlet. Co chce Ježíš říct, co svými slovy zdůrazňuje? Láska je důležitý základ vztahu mezi člověkem a Bohem. To je celkem patrné. Ale ne vždy na to člověk myslí. Zejména ve chvíli, kdy se tato láska má projevit v jeho jednání. Dokonce z textu je možné nabýt dojem, že láska je podmíněna dodržováním přikázání. Jako by ji člověk dostával za odměnu. Budete poslouchat a já vás za to budu milovat. Popravdě, někdy to tak přeci vnímáme. Snažíme se něčí lásku získat takovým trochu obchodem, uplácením, různými dary. A občas to i vyjde. Jenže Ježíš to myslel s tím dodržováním přikázání a láskou trochu jinak. Je to taková obousměrná souvislost. Zachovávat Ježíšovo slovo předpokládá, že nad ním bude člověk přemýšlet, bude ho vnímat hlouběji než jen nějaký stručný návod k životu. A právě toto je ve vztahu k Ježíši důležité. Jeho příkazy nejsou rozmarem nějakého samolibého krále. Jsou ukazateli na cestě života, které tam rozmístil někdo, komu na člověku záleží. Je to z nich poznat. Když si projdeme přikázání, jichž se má člověk držet, není v nich nic, co by ukazovalo k Boží pýše, k jeho rozmarům, nebo nelogičnosti. Za všemi těmi příkazy se skrývá Boží láska k člověku. Proto při zachovávaní Ježíšových přikázání není možné jinak, než si Ježíše zamilovat. Ta láska z nich zřetelně vysvítá.

Rozumět tomu ale můžeme i naopak. Zachovávaní příkazů je důsledek skutečnosti, že v Ježíši jsme našli toho, kterého máme rádi. Když milujeme, není těžké respektovat, co nám říká, vnímat jeho vůli, přijímat rozhodnutí, která nemusejí být vždy v souladu s našimi názory. Láska nás vede k úctě, projevuje se tím, že se stavíme sami až na druhé místo. Do jisté míry takový

postup, důvod respektu, nedokážeme moc objasnit rozumově. Prostě to tak cítíme a vnímáme, že je dobré jednat podle Ježíšova slova. Cosi v nás nám to takto napovídá. Při pohledu z venku možná trochu působíme jako ti zamilovaní školáci, kteří poněkud ztrácejí kontrolu nad svým rozumem, odkládají na vedlejší kolej vše, co nesouvisí s jejich milovaným objektem.

Celkem zajímavě se v souvislosti s láskou jeví Ježíšova slova o tom, že máme být jako děti. Pravda, Ježíš to neřekl takhle dohromady a takto jasně to ani nezazní v Janově evangeliu. Ovšem tento důraz na dětskost je zřejmý a pominout jej v přemýšlení o Ježíšově díle nelze. Takže, jak by se dal vnímat v souvislosti s přikázáním lásky? Obecně se říká, že děti jsou velmi bezprostřední. Nedělají si s ničím moc hlavu a poznáte na nich, co prožívají. Na rozdíl od dospělých, kteří už mnohé vnitřní pocity dokáží maskovat a nedávat tak moc najevo. A to je možná ten zásadní bod, o kterém Ježíš mluví, který může chybět i v našem následování. Projev lásky k Bohu nedáváme moc najevo, není na nás přirozeně vidět, ale snažíme se ho držet pod kontrolou. Jsme přeci dospělí. Tak nějak si říkáme, že v těch dětských projevech bývá mnoho nestálosti, chvíli děti ukazují velikou lásku, chvíli vzdor, smutek a za chvíli velikou radost. Je to všechno takové živelné až nekontrolovatelné. Takto se přeci projevovat v dospělosti nemůžeme. Ježíšovo působení také není žádná živelná pohroma, ale sled promyšlených kroků. Ovšem ta láska k Bohu, ta je poznatelná. Není skrývaná. Je viditelná nejen v respektu k jeho slovu, ale také v modlitbě, v projevu k dalším lidem, v důvěře, se kterou jde vstříc i utrpení kříže. Tato důvěřivá láska je právě oním prvkem dětskosti v nás. Nezapojujeme do svého rozhodování kroky jen kroky pragmatismu, ale důvěry, která trvá i když dojde k nějakému sporu, nějaké nepříjemnosti. Děti umí mnohem více důvěřovat právě ve chvílích nejistých a napjatých. Tak se projevuje jejich láska. A tak by se měla projevit i naše láska k Ježíši.

Položil jsem otázku, zda láska jako hluboký cit nutně souvisí s přibývajícím věkem. Na první pohled se to zdá logické, protože s ubíhajícími léty přibývá i zkušenost a určitá moudrost. Ovšem láska je něco jiného. Jak jsme četli v Janově evangeliu, největší lásku má ten, kdo položí život za své přátele. Láska se projevuje ochotou k oběti, k vydání svého života. Ten život není míněn v biologickém smyslu. V řečtině je výraz, který se překládá také jako duše. Jedná se o život v celé jeho bohatosti, v rozměru vnitřním, naplňujícím. Ježíšova slova tak silně připomínají i lásku rodičovskou, která musí často zapomenout na sebe sama, vzdát se života v plánované pestrosti, právě proto, aby hodnotu a plnost života poznaly svěřené děti. Zde se už opravdu jedná o něco, co je založeno hluboko v člověku. Jenže to možná tolik nesouvisí se zralostí, ale spíše otevřeností, obětavostí a důvěrou. Tedy vlastnostmi, ve kterých nás děti kolikrát překvapí a můžou klidně jít příkladem. Ani v jejich věku není láska jen krátkým vzplanutím, které za chvíli přejde.

Láska a zachovávání přikázání jsou dvě spojité nádoby, které Ježíš odkazuje svým učedníkům. Přičemž přikázáním myslí vzájemnou lásku po Ježíšově příkladu. Ve své podstatě se jedná o dvojí přikázání lásky, jak o němu mluví ostatní evangelisté a jak ho později rozvíjí Jan ve svých

epištolách. Láska k Bohu se projeví láskou k bližním, láska k bližním není myslitelná bez lásky k Bohu. Jen tak obojí nabírá účinnou podobu. Ježíš o této lásce mluví v souvislosti s vyvolením a posláním učedníků. Může to vypadat celkem snadno, ale zaznívají zde opět důležité detaily, které se přenáší i do našeho jednání. Za pozornost stojí ten důraz na vyvolení Ježíšem. Být jeho následovníkem není naše volba. Není to tedy naše zásluha, po které by se nám měl Bůh či kdokoliv další cítit zavázán, že jsme se takto rozhodli, že jsme tedy dobří. Je to Bůh, kdo nás v Ježíši Kristu zve k následování a vštěpuje do nás různé způsoby, jak nést ovoce. To jistě vnímáme. Každý neumí dělat to, co ten druhý. Ale každý něco umí. A tady už záleží jen na něm, jak s tím naloží. Zda v lásce otevře svůj život Bohu a jeho působení, konání pak bude mít smysl, bude opravdu plné. Nebo jestli dá spíš prostor sebelásce, uzavře se do svého světa a pak jeho působení bude plané, prázdné.

Ježíše jeho láska k nám vedla až na kříž. A možná proto si obětující lásku představíme jako hrdinný boj mučedníků, kteří položí svůj život na popravištích a barikádách. Pokud obětující lásku vidíme jen zde, pak jsme vůbec nepochopili, protože i zde mnohem větší oběť přinášejí třeba jejich matky, které se vzdaly svého života a nyní s nimi umírají podruhé. Myslím, že minimálně stejnými hrdiny jako povstalci na barikádách, jsou dnes všichni, kdo naplňují svůj život výchovou budoucí generace, kdo pečují o druhé. Pravda, tato obětující se láska není tak akční a viditelná, o to je ale potřebnější.

Pane Ježíši, vedeš nás k vzájemné lásce, k tomu, abychom neviděli na prvním místě sebe, ale vnímali tvé dílo, toužili po nesení tvého ovoce. Prosíme, dávej nám k jeho nesení dostatek sil.

Amen.